

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/66/99

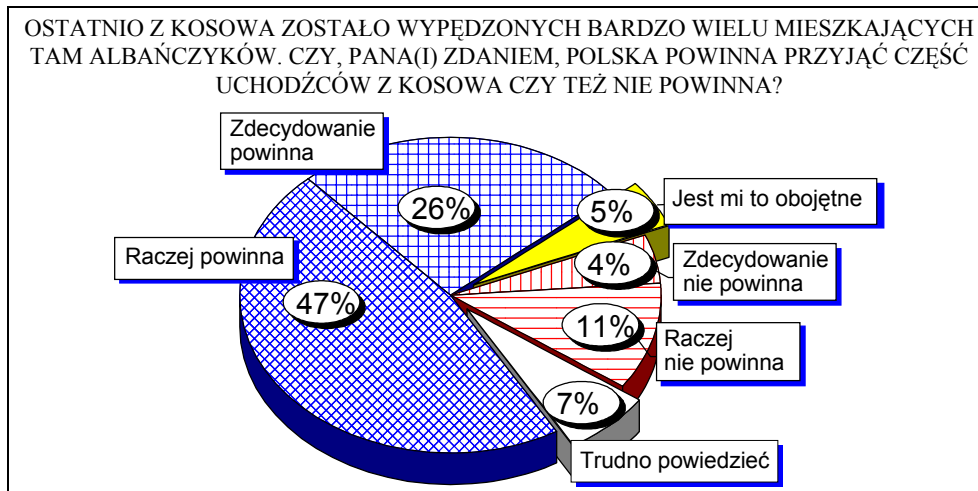
POMOC HUMANITARNA DLA UCHODźCÓW Z KOSOWA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

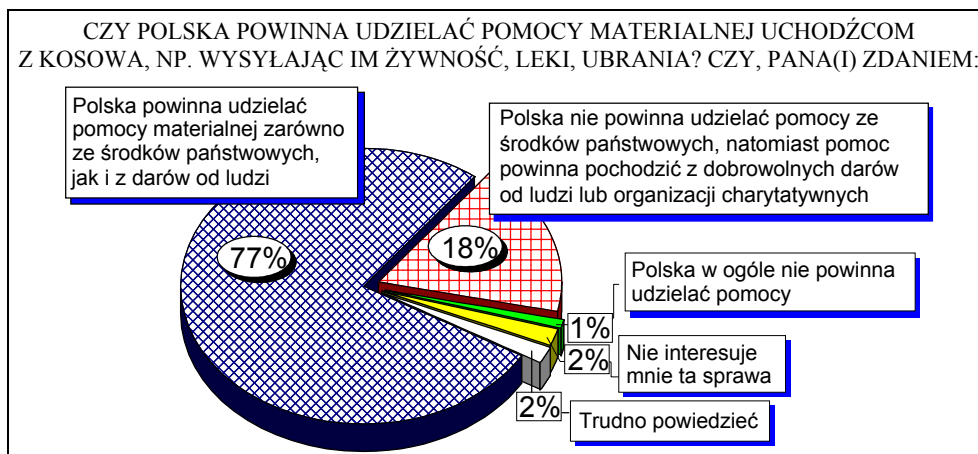
WARSZAWA, KWIECIEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Za przyjęciem części uchodźców w Polsce opowiada się prawie trzy czwarte ankietowanych, w tym jedna czwarta zdecydowanie. Przeciwną opinię na ten temat wyraża 15% respondentów, w tym 4% - w sposób zdecydowany.

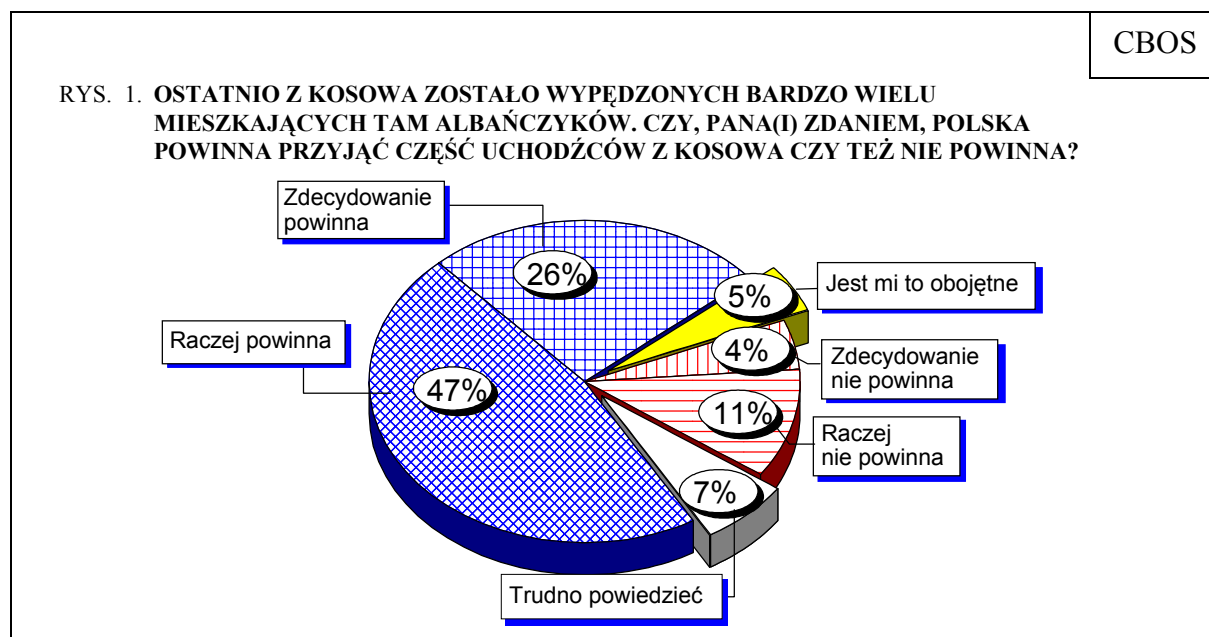
- Ankietowani powszechnie popierają udzielanie uchodźcom pomocy materialnej w formie wysyłania żywności, leków, środków czystości, ubrań do krajów, które ich przyjęły. Ponad trzy czwarte respondentów uznaje, że Polska powinna udzielać tego typu wsparcia korzystając ze wszystkich możliwych źródeł - zarówno państwowych, jak i z darów od ludzi. Prawie jedna piąta natomiast uważa, że pomoc taka powinna pochodzić wyłącznie z dobrowolnych darów od osób prywatnych lub organizacji charytatywnych i nie obciążać państwa.

W trzecim tygodniu trwania zbrojnej interwencji NATO w Jugosławii zapytaliśmy dorosłych Polaków, czy nasz kraj powinien udzielić pomocy humanitarnej ofiarom czystek etnicznych w Kosowie. Społeczeństwo w pełni popiera pomoc dla uchodźców, o czym świadczą wyniki naszego sondażu¹, przede wszystkim jednak daje świadectwo swojej solidarności z Albańczykami z Kosowa uczestnicząc w zbiórkach pieniędzy i darów dla nich.

UCHODźCY W POLSCE

Za przyjęciem części kosowskich uchodźców w Polsce opowiada się prawie trzy czwarte ankietowanych, w tym jedna czwarta zdecydowanie. Przeciwną opinię na ten temat wyraża 15% respondentów, w tym 4% - w sposób zdecydowany. Jedna ósma badanych deklaruje obojętność lub brak zdania w tej sprawie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (107), 8-13 kwietnia ‘99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych Polaków (N=1092).

Wprawdzie we wszystkich grupach społeczno-demograficznych i światopoglądowych dominuje przekonanie, że Polska powinna przyjąć część uchodźców z Kosowa, jednak poziom społecznego poparcia dla tej formy pomocy jest wyraźnie zróżnicowany. Najczęściej udzielają go osoby o najwyższym statusie społecznym - legitymujące się wyższym wykształceniem (84%), przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (84%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (81%). Im niższe wykształcenie i pozycja społeczno-zawodowa, tym mniejszy odsetek badanych opowiada się za przyjęciem uchodźców w Polsce. Zdecydowanie najmniejsze poparcie wyrażają rolnicy, spośród których jedynie połowa (51%) sądzi, że powinniśmy przyjąć część uchodźców, natomiast jedna trzecia jest przeciwnego zdania. Można sądzić, że trudna sytuacja psychospołeczna przedstawicieli tego środowiska tłumaczy ich mniejszą gotowość do udzielania pomocy uchodźcom, zwłaszcza że podobne, choć nie tak silne postawy odnotowujemy również wśród robotników niewykwalifikowanych, którzy często na równi z rolnikami ponoszą koszty transformacji. Z drugiej strony jednak w najslabszej społecznie i ekonomicznie grupie osób bezrobotnych poparcie w tej sprawie kształtuje się na poziomie przeciętnym dla całej populacji, natomiast stosunkowo uprzywilejowani ekonomicznie uczniowie i studenci udzielają go równie często jak robotnicy niewykwalifikowani. Postawa w tej sprawie nie zależy więc tak jednoznacznie od poziomu życia.

Na omawiane zależności pewne światło rzuca analiza współczynników korelacji. Wynika z niej, że na postawę wobec pomocy dla uchodźców nie wpływa wysokość miesięcznych dochodów na osobę w rodzinie, lecz ocena własnych warunków materialnych. Ponadto okazuje się, że dla kształtowania postaw w tej dziedzinie na ogół mniej istotne są cechy położenia społecznego ankietowanych, natomiast większe znaczenie ma światopogląd wyrażający się w poglądach i sympatiach politycznych oraz częstości uczestnictwa w praktykach religijnych.

CBOS	
Korelaty postaw wobec przyjęcia w Polsce części uchodźców z Kosowa	Współczynniki korelacji <i>r</i> Pearsona
Deklarowane poglądy polityczne	0,19
Ocena aktualnej sytuacji politycznej w kraju	0,19
Ocena słuszności podjęcia zbrojnej interwencji przez państwa NATO	0,15
Ocena aktualnej sytuacji gospodarczej w kraju	0,12
Ocena materialnych warunków życia ludzi w Polsce	0,11
Częstość uczestnictwa w praktykach religijnych	0,10
Wykształcenie	0,09*
Ocena warunków materialnych gospodarstwa domowego respondentów	0,08*
Zagrożenie bezrobociem	0,07
Dochody miesięczne przypadające na osobę w rodzinie	0,06
Liczba osób w gospodarstwie domowym	0,05
Wiek	0,04
Miejsce zamieszkania	0,03
Płeć	0,01
Poziom istotności większości korelacji $p=0,001$, jedynie w przypadkach zaznaczonych * $p=0,01$. Związki nieistotne statystycznie zaciemniono.	

Za udzieleniem uchodźcom schronienia częściej niż inni opowiadają się osoby najbardziej zaangażowane w praktyki religijne - uczestniczące w nich kilka razy w tygodniu (83%), wśród pozostałych - w większości również popierających tę pomoc - znaczna część (13% do 23%) wyraża sprzeciw.

Zwolennikami przyjęcia uchodźców w Polsce są również badani utożsamiający się z prawicą (82%); rzadziej - osoby deklarujące poglądy centrowe (75%) czy lewicowe (66%). Wśród tych ostatnich prawie jedna czwarta (23%) sprzeciwia się tego rodzaju pomocy. Zróżnicowanie opinii ze względu na poglądy polityczne znajduje wyraz w elektoratach partyjnych. Przyzwolenie na pomoc wyrażają przede wszystkim potencjalni wyborcy partii i ugrupowań tworzących koalicję rządową - AWS i UW, znacznie rzadziej - elektoraty PSL i SLD, w których jedna czwarta uważa, że Polska nie powinna przyjmować uchodźców z Kosowa.

Tabela 1

Ostatnio z Kosowa zostało wypędzonych bardzo wielu mieszkających tam Albańczyków. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców z Kosowa czy też nie powinna?	Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych			
	AWS	UW	PSL	SLD
	w procentach			
Powinna	87	81	70	62
Jest mi to obojętne	3	6	5	7
Nie powinna	3	12	23	25
Trudno powiedzieć	7	1	2	6

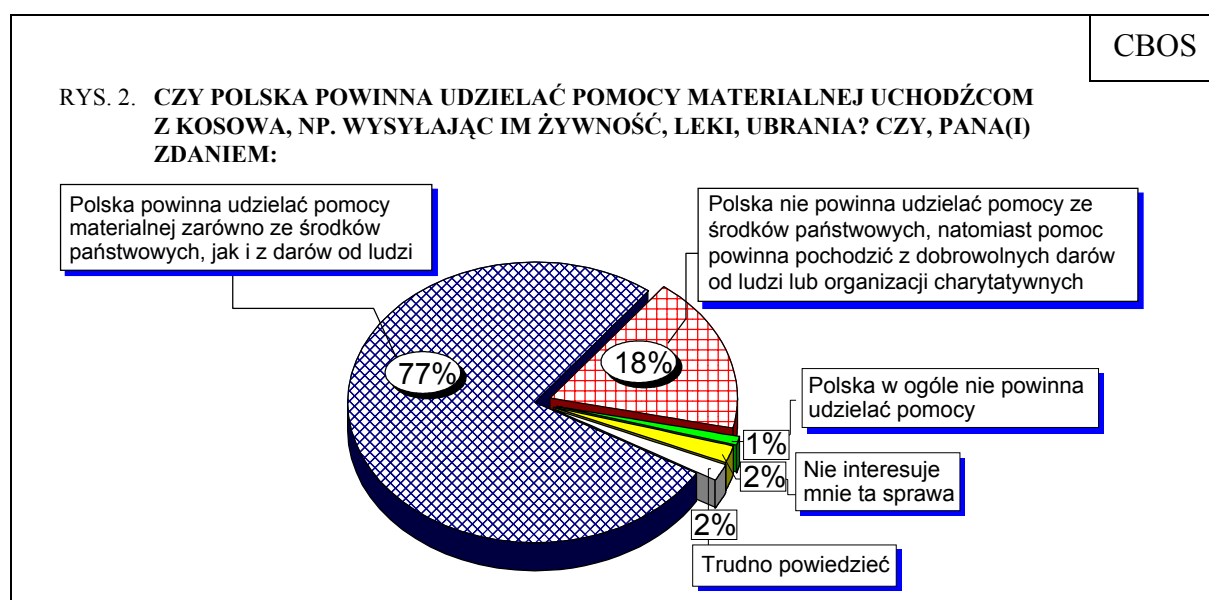
Kategorie skrajne powstały z połączenia odpowiedzi „zdecydowanie” i „raczej”.

Trzeba wyraźnie podkreślić, że społeczne przyzwolenie na przyjęcie uchodźców zależy także od tego, jak Polacy oceniają aktualną sytuację polityczną ($r=0,19$) i gospodarczą ($r=0,12$) w kraju, a także warunki życia ludzi ($r=0,11$). Ogólnie rzecz ujmując, im lepsze społeczne oceny w każdej z tych dziedzin, tym większe poparcie dla pomocy. Jej akceptacja zależy również w dużym stopniu od poziomu przekonania o słuszności podjęcia zbrojnej interwencji przez państwa NATO ($r=0,15$). Wśród ankietowanych, którzy uznają ją za słuszną, cztery piąte (80%) popiera przyjęcie uchodźców, a tylko 12% wyraża swój sprzeciw, natomiast w gronie przeciwników interwencji niespełna dwie trzecie (63%) opowiada się za pomocą, a ponad jedna piąta (22%) jest jej przeciwna.

Podsumowując należy stwierdzić, że solidaryzowanie się Polaków z ofiarami czystek etnicznych, przejawiające się w gotowości przyjęcia części z nich w naszym kraju, w pewnym stopniu zależy od położenia badanych i poziomu ich religijności, przede wszystkim jednak od orientacji politycznej oraz poglądów na temat aktualnej sytuacji w kraju, a także przekonania o słuszności zbrojnej interwencji NATO. Podobne prawidłowości odnotowaliśmy w odniesieniu do postaw wobec pomocy materialnej dla uchodźców z Kosowa, polegającej na wysyłaniu darów do krajów, w których znaleźli oni schronienie.

WYSYLANIE POMOCY MATERIALNEJ ZA GRANICĘ

Powszechna jest akceptacja udzielania uchodźcom pomocy materialnej w formie wysyłania żywności, leków, środków czystości i ubrań do krajów, które ich przyjęły. Ponad trzy czwarte ankietowanych uznaje, że Polska powinna udzielać tego typu wsparcia korzystając zarówno ze środków państwowych, jak i z darów od osób prywatnych. Prawie jedna piąta natomiast uważa, że pomoc taka powinna pochodzić wyłącznie z dobrowolnych darów od ludzi lub organizacji charytatywnych i nie obciążać państwa.

Spółeczne poparcie dla wysyłania pomocy za granicę jest niemal powszechne, zróżnicowania odnotowujemy głównie między dwiema wyróżnionymi opcjami - czy ma to być pomoc udzielana zarówno ze środków państwowych, jak i z darów od osób prywatnych, czy też wyłącznie z dobrowolnych darów od ludzi lub organizacji charytatywnych.

Postulaty udzielenia pomocy ze wszystkich możliwych źródeł wyrażają przede wszystkim osoby dobrze oceniające sytuację polityczną i gospodarczą w kraju (odpowiednio 90% i 89%) oraz warunki życia ludzi (88%), deklarujące prawicowe poglądy polityczne (87%), legitymujące się wyższym wykształceniem (87%), najlepiej sytuowane i określające

własne warunki materialne jako dobre (85% i 83%). Do tej grupy należą także robotnicy wykwalifikowani (88%). Rozwiązanie takie w stosunkowo najmniejszym stopniu popierają rolnicy (67%), którzy też najczęściej wyrażają opinię, że Polska w ogóle nie powinna udzielać tego typu wsparcia (11%). Znajduje to pewne odbicie w poglądach sympatyków PSL - stosunkowo najrzadziej popierających wszechstronną pomoc, najczęściej zaś optujących na rzecz pomocy pozarządowej i prywatnej, uwalniającej państwo od tego obowiązku.

Tabela 2

Czy Polska powinna udzielać pomocy materialnej uchodźcom z Kosowa, np. wysyłając im żywność, leki, ubrania? Czy, Pana(i) zdaniem:	Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych			
	AWS	UW	PSL	SLD
	w procentach			
- Polska powinna udzielać pomocy materialnej zarówno ze środków państwowych, jak i z darów od ludzi	89	78	63	73
- Polska nie powinna udzielać pomocy ze środków państwowych, natomiast pomoc powinna pochodzić z dobrowolnych darów od ludzi lub organizacji charytatywnych	8	15	31	21
- Polska w ogóle nie powinna udzielać pomocy	1	7	2	0
Nie interesuje mnie ta sprawa	0	0	3	3
Trudno powiedzieć	1	0	2	3

Postawy wobec obu form pomocy dla uchodźców z Kosowa są ze sobą silnie powiązane ($r=0,33$).

Tabela 3

Postawy wobec przyjęcia części uchodźców w Polsce	Postawy wobec wysyłania uchodźcom pomocy materialnej za granicę			
	Poparcie	Obojętność i niezdecydowanie	Sprzeciw	Ogółem
	w procentach			
Poparcie	72	0,5	0,2	73
Obojętność i niezdecydowanie	10	2	0,3	12
Sprzeciw	13	1	1	15
Ogółem	95	4	1	100

Na podstawie korelacji można stwierdzić, że zdecydowana większość Polaków (72%) opowiada się zarówno za przyjęciem uchodźców w naszym kraju, jak i wysyłaniem im darów rzeczowych do miejsc ich pobytu za granicą. Niemal jedna ósma (13%) również popiera wysyłanie im pomocy materialnej, natomiast przeciwna jest udzielaniu im schronienia w Polsce. Co dziesiąty respondent (10%) opowiadając się za wysyłaniem pomocy materialnej za granicę wyraża jednocześnie obojętność w sprawie pobytu uchodźców w naszym kraju lub nie ma zdania na ten temat. Jedynie co setny rodak (1%) jest przeciwny jakiegokolwiek formie pomocy humanitarnej dla kosowskich ofiar czystek etnicznych.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Ostatnio z Kosowa w Jugosławii zostało wypędzonych bardzo wielu mieszkających tam Albańczyków. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców z Kosowa czy też nie powinna? (%)

	Powinna	Jest mi to obojętne	Nie powinna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	73	5	15	7	1092
Płeć					
Mężczyźni	71	6	17	6	517
Kobiety	73	5	14	8	575
Wiek					
18-24 lat	72	6	15	7	157
25-34	70	7	16	7	193
35-44	73	5	18	5	226
45-54	72	6	16	6	202
55-64	75	4	14	6	135
65 lat i więcej	72	5	12	12	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	65	7	17	12	392
Miasto do 20 tys.	81	5	8	6	145
20 - 100 tys.	77	5	12	7	220
101 - 500 tys.	72	5	19	3	218
501 tys. i więcej mieszk.	79	3	18	0	116
Wykształcenie					
Podstawowe	68	6	17	9	364
Zasadnicze zawodowe	69	7	17	7	280
Średnie	76	5	14	6	356
Wyższe	84	4	10	2	92
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	84	3	11	2	71
Prac. umysł. niż. szczebla	81	3	11	4	121
Pracownicy fiz.- umysł.	70	4	22	5	89
Robotnicy wykwalifikowani	75	5	12	9	122
Robotnicy niewykwalifik.	65	13	17	5	45
Rolnicy	51	9	33	7	59
Pracujący na własny rach.	70	2	21	7	51
Bierni zawodowo					
Renciści	72	5	14	10	141
Emeryci	72	5	14	10	197
Uczniowie i studenci	65	12	18	5	56
Bezrobotni	73	6	14	7	89
Gospodynie domowe i inni	80	6	11	3	51
Pracuje w:					
sferze budżetowej	80	3	14	3	108
sekt. państw./publicznym	77	5	12	7	129
sp. właśc. pryw. i państwa	79	4	15	1	92
sekt. pryw. poza rolnict.	70	4	19	7	194
prywatnym gosp. rolnym	52	8	32	8	71
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	78	7	10	5	181
276 - 399	70	4	20	6	133
400 - 549	71	5	18	6	235
550 - 799	72	6	17	6	149
Powyżej 799 zł	84	3	8	5	133
Ocena własnych war. mater.					
Złe	68	8	19	6	325
Średnie	73	4	15	9	492
Dobre	77	6	13	5	275
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	83	5	4	8	68
Raz w tygodniu	74	4	13	8	595
Kilka razy w miesiącu	69	8	18	5	141
Kilka razy w roku	67	7	20	6	197
W ogóle nie uczestniczy	71	3	23	3	87
Poglądy polityczne					
Lewica	66	7	23	4	286
Centrum	75	5	17	3	273
Prawica	82	6	6	6	268
Trudno powiedzieć	67	4	14	15	263

Tabela 2. Czy Polska powinna udzielać pomocy materialnej uchodźcom z Kosowa np. wysyłając im żywność, leki, ubrania? Czy, Pana(i) zdaniem: 1 - Polska powinna udzielać pomocy materialnej zarówno ze środków państwowych, jak i z darów od ludzi; 2 - Polska nie powinna udzielać pomocy ze środków państwowych, natomiast pomoc powinna pochodzić z dobrowolnych darów od ludzi lub organizacji charytatywnych; 3 - Polska w ogóle nie powinna udzielać pomocy; 4 - Nie interesuje mnie ta sprawa

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	77	18	1	2	2	1092
Płeć						
Mężczyźni	76	19	2	2	2	517
Kobiety	77	18	1	2	2	575
Wiek						
18-24 lat	78	18	2	2	0	157
25-34	82	14	1	3	1	193
35-44	76	21	2	0	1	226
45-54	76	19	1	3	1	202
55-64	72	21	2	2	3	135
65 lat i więcej	75	16	1	2	6	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	75	14	3	4	4	392
Miasto do 20 tys.	75	22	0	1	2	145
20 - 100 tys.	79	19	1	0	1	220
101 - 500 tys.	75	22	1	2	1	218
501 tys.i więcej mieszk.	80	20	0	0	0	116
Wysztalcenie						
Podstawowe	71	19	2	3	4	364
Zasadnicze zawodowe	79	15	2	2	1	280
Średnie	77	20	1	1	1	356
Wyższe	87	13	0	0	0	92
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier. i inteligencja	83	17	0	0	0	71
Prac.umysł.niż.szczebla	81	18	0	0	1	121
Pracownicy fiz.- umysł.	78	20	0	2	0	89
Robotnicy wykwalifikowani	88	9	1	1	2	122
Robotnicy niewykwalifik.	71	18	5	4	1	45
Rolnicy	67	14	11	6	1	59
Pracujący na własny rach.	70	27	0	3	0	51
Bierni zawodowo						
Renciści	75	16	2	2	5	141
Emeryci	73	18	1	2	5	197
Uczniowie i studenci	78	22	0	0	0	56
Bezrobotni	70	25	0	5	0	89
Gospodynie domowe i inni	76	22	0	2	0	51
Pracuje w:						
sferze budżetowej	79	19	0	1	1	108
sekt. państw.,publicznym	78	19	0	2	2	129
sp. właśc. pryw. i państwa	86	13	2	0	0	92
sekt. pryw. poza rolnict.	78	20	1	2	0	194
prywatnym gosp. rolnym	71	12	10	5	2	71
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	73	18	1	6	1	181
276 - 399	73	20	1	3	3	133
400 - 549	76	20	2	1	1	235
550 - 799	75	21	1	2	0	149
Powyżej 799 zł	85	14	0	0	1	133
Ocena własnych war. mater.						
Złe	71	21	2	3	2	325
Średnie	77	17	1	2	2	492
Dobre	83	16	0	0	1	275
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	88	9	1	2	0	68
Raz w tygodniu	78	16	1	3	2	595
Kilka razy w miesiącu	68	24	2	3	3	141
Kilka razy w roku	76	20	2	0	2	197
W ogóle nie uczestniczy	73	23	0	2	1	87
Poglądy polityczne						
Lewica	72	22	2	3	0	286
Centrum	75	22	1	1	1	273
Prawica	87	11	0	1	0	268
Trudno powiedzieć	72	17	2	2	7	263